

มันสำปะหลัง

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางพัฒนา/แก้ไข
<p>การผลิต</p> <p>มันสำปะหลังเป็นพืชทนแล้ง ทนทานต่อสภาพแห้งแล้งได้ดี ต้องการน้ำน้อย และปลูกได้ในพื้นที่ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ</p> <p>ปัจจุบัน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เป็นผู้ส่งออกอันดับ ๑ ของโลก มูลค่าการส่งออกรวมมากกว่า ๗๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ๒. ผลผลิตใช้ในประเทศ ๒๓% อยู่ในรูปบริโภคตรง (แป้ง) ๑๖% อาหารสัตว์ ๕% และพลังงาน ๒% ๓. มีการกีดกันการนำเข้าของประเทศต่างๆ <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดโควตานำเข้า ได้แก่ ญีปุ่น เกาหลีใต้ - การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของจีน ทำให้ผลผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยมีราคาสูงขึ้นประเทศคู่แข่ง คือ เวียดนาม 	<p>การผลิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - การระบาดของเพลี้ยแป้งในบางพื้นที่ทำให้ผลผลิตต่ำ ส่งผลให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศลดลง - ผลผลิตกระจุกตัว โดยในช่วงกลางฤดูมีผลผลิต - ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูง เนื่องจากค่าจ้างแรงงาน ราคาปัจจัยการผลิต - ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ <p>การแปรรูป</p> <ul style="list-style-type: none"> - มันเส้นที่ผลิตได้ในปัจจุบันมีสิ่งเจือปนมาก - เทคโนโลยีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ค่อนข้างจำกัด - การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายยังมีน้อย <p>การตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ราคาหัวมันสำปะหลังสดไม่มีเสถียรภาพ ทำให้มีความเสี่ยงในการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเนื่องจากราคาวัตถุดิบผันแปร - เป็นสินค้าที่ต้องพึ่งตลาดต่างประเทศ ทำให้ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้มีความแปรปรวนค่อนข้างสูง - การซื้อขายของผลผลิตของเกษตรกรเกือบทั้งหมดขายในรูปหัวมันสดเป็นชนิดคละ นอกจากนี้ยังขาดอำนาจต่อรอง 	<p>การผลิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - เร่งให้ความรู้แก่เกษตรกรในการป้องกัน และกำจัดเพลี้ยแป้งให้ครอบคลุมทั่วประเทศ - เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ - เพิ่มการใช้ในประเทศ ทั้งเป็นเอทานอล และอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ - สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อการเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิต และการจัดการแปรรูป/การตลาด <p>การแปรรูป</p> <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนอุตสาหกรรมมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ทั้งอุตสาหกรรมเดิมและใหม่ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากเศษเหลือของอุตสาหกรรม - การเจรจาเปิดการค้าเสรี เพื่อให้สามารถเข้าสู่ตลาดได้มากขึ้น รวมทั้งการรักษาตลาดเดิม โดยคำนึงถึงการปรับโครงสร้างการผลิตมันสำปะหลัง เพื่อให้สามารถแข่งขันในระดับสากล - สนับสนุนการทำสัญญาข้อตกลง แรงรัดคโลกการทำงานของระบบการซื้อขายล่วงหน้าและระบบประกันความเสี่ยงเพื่อเป็นหลักการประกันรายได้ของเกษตรกร

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางพัฒนา/แก้ไข
	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งออกมีตลาดค่อนข้างจำกัด ทั้งแปงมันสำปะหลังและมันเส้น - การแข่งขันตัดราคาของผู้ส่งออก ส่งผลให้ราคาที่รับซื้อหัวมันสำปะหลังจากเกษตรกรต่ำ - การกีดกันทางการค้าด้วยมาตรการที่มีใช้ภาษี เช่น มาตรฐาน HACCP ของสหภาพยุโรป 	<ul style="list-style-type: none"> - เร่งรัดการปรับปรุงกฎหมายที่มีผลต่อการจำกัดการผลิตและการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น กฎหมายสุรา สรรพสามิต <p>การตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - เจรจาทางการค้า เพื่อลดการกีดกันและขยายตลาด - สนับสนุนระบบ logistic ที่มีประสิทธิภาพ

นางวิลาวัลย์ วงษ์เกษม นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ   ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (มันสำปะหลัง)

มันสำปะหลัง

ชื่อไทย : มันสำปะหลัง

ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : cassava, tapioca

ชื่อวิทยาศาสตร์ Manihot esculenta Crants

โดย นางวิลาวัลย์ วงษ์เกษม

(นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ)

โทรศัพท์ (๐๒-๕๖๑๔๗๖๕)

แหล่งผลิต

ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัด กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา ชัยภูมิ กาฬสินธุ์

ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัด ลพบุรี ชัยนาท สุพรรณบุรี

ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัด สระแก้ว

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการผลิต

มันสำปะหลัง เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยเป็นพืชที่ปลูกง่าย ทนทาน ต่อสภาพดินฟ้าอากาศที่แปรปรวนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นพืชที่สามารถทนความแห้งแล้ง และปลูกได้ในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีโรคและแมลงรบกวนน้อย มันสำปะหลัง สามารถ เจริญเติบโตได้ในดินเกือบทุกชนิดแต่สามารถเจริญเติบโตได้ดีใน ดินร่วน ดินร่วนปนทราย และ มีการระบายน้ำดี มีความเป็นกรดต่างระหว่าง ๔.๕-๘.๐ มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางระดับ หน้ำดินลึกไม่น้อยกว่า ๓๐ ซม. อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตช่วง ๒๕-๒๗ องศาเซนเซียส ประมาณเฉลี่ย ๑,๒๐๐ -๑,๕๐๐ มิลลิเมตร/ปี สภาพพื้นที่ปลูกราบสม่ำเสมอไม่เป็นที่ลุ่มหรือน้ำท่วมมีความลาดเอียงไม่เกิน ๕% และใกล้แหล่งรับซื้อผลผลิตโรงงานแป้ง และลานมัน

สถิติการผลิต

ปี ๕๓ ปี ๕๔ ปี ๕๕

จำนวนผู้ปลูก ๔๔๐,๙๕๙ ๔๗๖,๓๕๖ ๕๓๕,๒๕๖ (ครัวเรือน)

รุ่น ๑ - - -

พื้นที่ปลูก (ล้านไร่) ๗.๔ ๗.๑ ๘.๖

ผลผลิตเฉลี่ย(กก./ไร่) ๒.๙ ๓.๐ ๓.๔

ผลผลิตรวม (ล้านตัน) ๒๒.๐ ๒๑.๙ ๒๙.๔

รุ่น ๒ - - -

พื้นที่ปลูก (ไร่) - - -

ผลผลิตเฉลี่ย(กก./ไร่) - - -

ผลผลิตรวม (ตัน) - - -

วัตถุดิบ -ใช้ในประเทศ ๔๖ %

- ส่งออก ๕๔ %

ต้นทุน / ผลตอบแทน

ต้นทุน(ปี ๕๓ : บาท/ไร่)

๑. ต้นทุนผันแปร ๔,๒๕๓.๒๙

๑.๑ ค่าแรงงาน ๒,๑๑๗.๕๒

- เตรียมดิน ๖๑๐.๐๐

- ค่าปลูก ๒๓๒.๖๙

- ดูแลรักษา ๗๒๐.๔๖

๑.๒ ค่าวัสดุ ๑,๘๓๕.๐๓

- ค่าพันธุ์(ปี ๕๔ รวมค่าเช่าท่อนพันธุ์)

๔๔๐.๐๐

- ค่าปุ๋ย ๙๒๗.๐๐

- ค่าวัสดุอื่นๆ ๔๗๑.๑๓

๑.๓ ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุน ๒๙๖.๗๔

๒. ต้นทุนคงที่ ๕๖๒.๙๓

๓. ต้นทุนรวมต่อไร่ ๔,๘๑๖.๒๒

๔. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม ๑.๕๘

๕. ผลผลิตต่อไร่ (กก.) ๓,๐๔๙.๐๐

ราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั้งประเทศ (บาท/กิโลกรัม)

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
๕๔	๒.๓	๓.๐	๒.๙	๒.๘	๒.๖	๒.๒	๒.๐	๒.๐	๑.๙	๑.๗	๒.๒	๒.๕	๒.๕
๕๕	๒.๓	๑.๙	๑.๘	๑.๘	๑.๙	๒.๐	๑.๙	๒.๑	๒.๒	๒.๑	๒.๓	๒.๒	๒.๑
๕๖	๒.๐	๒.๐	๒.๒	๒.๓	-	-	-	-	-	-	-	-	๒.๑

ส่งออก				ข้อได้เปรียบเสียเปรียบสินค้าไทย				นำเข้า**				
ปี	๕๓	๕๔	๕๕	ได้เปรียบ คุณภาพดี/ราคาถูก เสียเปรียบ				ปี	ล้านตัน	ล้านบาท		
มันเส้น								๕๓	-	-		
ปริมาณ(ล้านตัน)	๔.๑	๓.๖	๔.๖					๕๔	-	-		
มูลค่า (ล้านบาท)	๒๕.๒	๒๙.๓	๓๓.๒					๕๕	-	-		
มันอัดเม็ด												
ปริมาณ (ตัน)	๑๕๖,๐๖๙	๓๖,๖๙๔	๘๔,๒๑๕									
มูลค่า (ล้านบาท)	๗๘๕	๒๘๔	๕๗๗									
แป้งมันสำปะหลัง												
ปริมาณ (ล้านตัน)	๒.๔๓	๒.๖๘	๓.๐๘									
มูลค่า (ล้านบาท)	๔๐.๒	๔๗.๓	๔๙.๗									
ประเทศคู่ค้าของไทย จำนวนผลผลิต				ประเทศผู้ผลิตสำคัญ พ.ท. (ล้านไร่)				ประเทศผู้นำเข้าสำคัญของโลก				
มันเส้น	จีน ๑๐๐ %			เวียดนาม	๓.๕			- จีน		มันเส้น -		
มันอัดเม็ด	สหภาพยุโรป ๕ %			อินโดนีเซีย	๗.๕			- สหรัฐอเมริกา		มันอัดเม็ด		
แป้งมัน	ญี่ปุ่น ๕.๔ %			บราซิล	๑๑.๘			- ญี่ปุ่น เกาหลีใต้				
	ไต้หวัน ๑๒.๕ %			กานา	๕.๒			- จีน ญี่ปุ่น		แป้งมันสำปะหลัง		
				แทนซาเนีย	๒๓.๖			- อินโดนีเซีย				

ฤดูผลผลิต (ร้อยละที่ออกสู่ตลาด) ปี ๒๕๕๕

ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร							๓.๑	๒.๒	๒.๓	๓.๓	๓.๗
ปี ๒๕๕๔							ปี ๒๕๕๕				